

"...

II- İTİRAZLARIN GEREKÇELERİ

Aksaray Kadastro Mahkemesi'nin başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"İTİRAZ NEDENLERİ: 221 sayılı Yasanın 1. maddesi "6830 sayılı İstimlâk Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, kamulaştırma işlerine dayanmaksızın, kamulaştırma kanunlarının göz önünde tuttuğu maksatlara fiilen tahsis edilmiş olan gayrimenkuller ilgili amme hükmi şahsı veya müessesesi adına tahsis tarihinde kamulaştırılmış sayılır", 2. maddesi "Gayrimenkulde amme hizmetinin mahiyet ve gayesine uygun şekilde tesisler veya inşaat vücuda getirilmiş olması bu kanunun uygulanması bakımından fiilen tahsistir" hükmü ile kamulaştırma kararı ve işlemleri yapılmaksızın fiilen işgal ve el koymaya ve işgali kamulaştırma olarak kabul ederek, bireyin temel haklarından sayılan ve Anayasanın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının özüne dokunur ve Anayasanın 46. maddesinde yer alan mülkiyet hakkını sınırlayan kamulaştırma ilkelerine de aykırı bir şekilde ve Anayasanın 90. maddesi son fıkrası gereğince Türkiye Cumhuriyeti, bireylerin mülkiyet hakkına saygı göstereceğini Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin I Nolu Protokolün 1. maddesi gereğince taahhüdüne aykırı hükümler içermesi nedeniyle anılan Yasa maddeleri Anayasanın 2., 13., 35., 46. maddesindeki hükümlerine aykırıdır. Bu nedenle iptali gerekmektedir.

SONUÇ VE İSTEM: Yukarıda anılan sebeplerle 2942 sayılı Yasanın geçici 4. maddesi gereğince yürürlükte bulunan 221 sayılı Kanunun 1. ve 2. maddelerinin Anayasanın 2., 13., 35., 46. maddelerine aykırı olması nedeniyle 221 sayılı Kanunun diğer hükümlerinin bu maddelerin iptali halinde uygulama olanağı kalmayacağından iptaline karar verilmesini saygı ile arz ederim."

Kartal 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"Mülkiyet hakkı TMK ve Anayasanın 35. maddesi ile kişilere tanınmış olup TMK'nın mülkiyet hakkını düzenleyen maddeleri uyarınca başkasının hakkına zarar vermemek ve yasaların koyduğu sınırlara uymak koşulu ile sahip olduğu şeyi dilediği gibi kullanma, ürünlerinden yararlanma hakkı verir. Kusurlu davranış olan el atma, tapu kütüğüne güven ilkesi uyarınca el atmayı geç öğrenen kişilere karşı kamu idarelerine kendi kusurlu davranışından yararlanma sonucunu doğuracağından Anayasanın 2. maddesine aykırı görüldüğünden iptali için başvurulmuştur.

Anayasanın 5. maddesi devletin temel amaç ve görevlerinden birisinin kişinin temel hak hürriyetlerini sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleri ile bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasi, ekonomik engelleri kaldırmak olduğundan özel hukuk tüzel kişilerine ve gerçek kişiler tarafından herhangi bir üstün hakkı olmaksızın el atıldığında süreye tabi olmaksızın hak aranabildiği halde kamu tüzel kişisinin aynı eyleminden dolayı hak düşürücü süre zırhına sınımlanması Anayasanın 10. maddesindeki yasalar önündeki eşitlik ilkesine aykırı olduğundan iptali gerekir.

Anayasanın 13. maddesinde temel hak ve hürriyetlerin ancak Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplerle kısıtlanabileceği, bu kısıtlamanın da Anayasanın özüne, ruhuna, demokratik toplum düzenine, ölçülü olma ilkesine aykırı olamayacağı kabul edildiği

halde 3. ve 4. maddede mülkiyet hakkının özünü zedeler şekilde sınırlama yapıldığından Anayasanın 13. maddesine aykırı olduğu kanaatine varılmıştır.

Anayasanın 46. maddesi mülkiyet hakkının ancak kamu yararı amacıyla ve karşılığı peşin ödenmek koşulu ile sınırlanabileceğini öngörmüş olup, bu hakkın kullanılmasında yasama organına kesin yetki verildiğinin düşünülmesi mülkiyet hakkının Anayasal güvence altına alınmış olması esasına aykırı olacağından kamulaştırma dahi sıkı kurallara bağlanmışken, dayanağını herhangi bir idare işleminden almayan kamulaştırmasız el atmanın iptali istenen yasa maddesinde belirtilen sürenin geçmesinden sonra yasal kamulaştırmanın sonuçlarını idareye verdiğinden, malikin her türlü dava açma hakkının elinden alınmasına sebebiyet vereceğinden, dava açma hakkına getirilen bu sınırlama hak arama özgürlüğünü düzenleyen Anayasanın 36. maddesine ve hak ve özgürlükleri ihlal edilen kişilerin en kısa sürede ilgili makama başvurma hakkını düzenleyen 40. maddeye aykırı olduğundan iptali gerekir.

Hak düşürücü yargı yoluna başvurmayı iptali istenen yasa maddesinde belirtilen sürenin geçmesi ile idarenin tüm eylem ve işlemlerinin yargı denetimine açık olduğu ilkesini düzenleyen Anayasanın 125. maddesine aykırı olduğundan iptali gerekir.

Ayrıca Avrupa İnsan Haklarının ve Temel Özgürlüklerinin Korunmasına İlişkin Sözleşmeye Ek Protokol'ün 1. maddesinde "her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Herhangi bir kimse ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullarla ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir.

Yukarıdaki hükümler, devletin, mülkiyetin kamu yararına uygun olarak kullanılmasını düzenlemek veya vergilerin ya da başka katkıların veya para cezalarının ödenmesini sağlamak için gerekli gördükleri yasaları uygulama konusunda sahip oldukları hakka halel getirmez" denilmekte olup, Anayasanın 90. maddesi son fıkrası uyarınca Türkiye Cumhuriyeti, bireylerin mülkiyet hakkına saygı göstereceğini Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 1 numaralı protokolünün 1. maddesi uyarınca taahhüt ettiğinden bu maddeye de aykırı olduğu düşünülmektedir.

Nitekim Anayasa Mahkemesi iptali istenen 221 sayılı Kanunun hak düşürücü süreye ait 3 ve 4. maddeleri ile aynı sonucu doğuran 2942 sayılı Kanunun 38. maddesini de Anayasanın 2., 13., 35. ve 46. maddelerine aykırı bularak iptal ettiğinden mahkememizce iddia ciddi bulunmuştur.

SONUÇ: Gerekçeleri yukarıda izah edildiği üzere;

221 sayılı Yasanın "Birinci maddede yazılı gayrimenkuller tapuda kayıtlı ise, kayıt sahipleri veya mirasçıları ancak fiili tahsis tarihindeki rayiç üzerinden gayrimenkul bedelini isteyebilirler. Tapuda kayıtlı olmayan gayrimenkuller hakkında fiili tahsis tarihinden itibaren 10 sene geçmemiş ise o tarihte zilyetlikle iktisap şartları tahakkuk eden zilyetleri veya mirasçıları birinci fıkra hükmünden faydalanabilirler.

Herhalde gayrimenkule müdahalenin menî ve tazminat davası dinlenmez." hükmünü içeren 3. maddesi ile "Gayrimenkulün bedelini dava hakkı bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki sene sonra düşer" hükmünü getiren 4. maddesinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 2., 5., 10., 13., 36., 40., 46., 125. ve 90. madde delaleti ile Avrupa İnsan Hakları

Esas Sayısı : 2004/25

Karar Sayısı : 2008/42

Sözleşmesinin 1 numaralı Protokolünün 1. maddesine aykırı olduğu düşünüldüğünden Anayasanın 152. maddesi uyarınca iptaline karar verilmesi talep olunur.""